hon en noggrann undersökning. Hon hade fördröjt diagnostiseringen och behandlingen, först av patientens höftledsfraktur, sedan av urledvridningen av höftprotesen. Hon hade dessutom inte följt upp ordinerade undersökningar, vilket ledde till ytterligare fördröjningar.

Distriktsläkaren bestred att hon gjort fel. Hon hade hela tiden agerat efter de uppgifter hon fått av sköterskan som var med vid varje rond och hon kan inte ansvara för det som sköterskan inte rapporterade. Hon själv ser inte alla boende varje rond och är därför beroende av det sköterskan framför.

Hon har heller inte möjlighet att bevaka att alla ordinationer som ges till sköterskan utförs därför att hennes roll på boendet är just en konsultroll. Ett samarbete mellan sköterskan och konsultläkaren är mycket viktigt för ett gott omhändertagande av de boende.

Socialstyrelsen underströk att det ingår i en läkares yrkesansvar att när en sjuksköterska aviserar att en patient påvisar symtom och är i behov av läkarbesök noggrant undersöka patienten och aktivt söka relevant information för att komma till ett ställningstagande om åtgärd. Vidare skall en patient ges sakkunnig och omsorgsfull vård.

Det ingår även i en läkares yrkesansvar att följa upp att de undersökningar som ordinerats verkställs inom rimlig tid. Vidare skall en patient visas omtanke och respekt.

Länsrätten påpekar att det i ärenden om disciplinpåföljd inom hälso- och sjukvården är fråga om ett förfarande som i många delar närmar sig straffrättens område. Det innebär att det ställs höga krav på bevisning för att till exempel en läkare skall kunna åläggas en disciplinpåföljd – i princip krävs att det otvetydigt kan slås fast att den anmälda gjort sig skyldig till de allvarliga missgrepp eller försummelser som lagts henne eller honom till last.

Länsrätten instämmer i Socialstyrelsens bedömning av distriktsläkarens agerande och tilldelar henne en erinran.

»Fråga om överkänslighet självklar del av anamnesen vid läkemedelsförskrivning«

Att fråga om överkänslighet är en självklar del av anamnesupptagning vid läkemedelsförskrivning och sådana uppgifter skall noteras i journalen. (HSAN 34/06)

En 19-åriga kvinna kom akut till husläkarmottagningen den 29 september på grund av magbesvär och illamående samt täta urinträngningar. Hon bedömdes av en distriktsläkare lida av urinvägsinfektion och ordinerades penicillinpreparatet Selexid.

Dagen därpå svullnade hon upp runt ögonen. Selexid byttes ut mot Trimetoprim, sedan apotekspersonal tagit kontakt med en jourläkare, en kardiolog.

Den 4 oktober uppsökte hon åter mottagningen med hög feber och blödningar i ögonens bindhinnor. Man kunde då se att hon sex år tidigare haft en allergisk reaktion av sulfapreparatet Eusaprim, i vilket även trimetoprim ingår.

Allergin fanns angiven i journalen

Flickan anmälde distriktsläkaren och kardiologen för att ha ordinerat henne preparaten Selexid respektive Trimetoprim trots att det fanns dokumenterat i hennes journal att hon är allergisk mot penicillin. Ansvarsnämnden tog in journalen och yttranden av de anmälda.

Distriktsläkaren berättade att flickan sökte för krampaktiga buksmärtor samt urinträngningar sedan två dagar. Hon nämnde även illamående, men lyckades inte kräkas. Undersökningen och proven visade tecken på cystit. Han ordinerade behandling med T Selexid. Han kunde inte, och kan fortfarande inte, komma in i Profdoc-systemet på akutmottagningen (där de bytt datasystem till Cosmic) för att kontrollera patienternas tidigare journal.

Patienten blev kvar på mottagningen för en eventuell allergisk reaktion. Hon kräktes upp tabletten två gånger, vilket relaterades till hennes sjukdom, illamående samt att tabletten själv också kan ge kräkningar. Hon fick Primperan och ny tablett, som hon kunde behålla, och fick åka hem.

Kardiologen uppgav att han som jourläkare på akutmottagningen kontaktades av en apotekare. Patienten hade sökt sig till apoteket då hon hade fått utslag kring ögonen och önskade hjälp med något mot detta. Apotekaren misstänkte att det var allergiska utslag och undrade om patienten hade någon allergi.

Kardiologen upptäckte då att det i datajournalen stod att patienten var allergisk mot penicillin samt sulfa. Han bedömde att patienten med stor sannolikhet hade fått en allergisk reaktion mot Selexid och att denna behandlingskur naturligtvis omedelbart skulle avbrytas.

Ordinerade Trimetoprim

Vad han förstod hade patienten inte mer generaliserade utslag. Hon var inte allmänpåverkad och hade inga andningssvårigheter. Han ansåg därför inte att det var nödvändigt att se henne på akutmottagningen. I stället ringde han in ett recept på Trimetoprim som fortsatt behandling mot hennes UVI då preparatet varken innehåller penicillin eller sulfa.

Kardiologen meddelade också att patienten omedelbart skulle söka hjälp akut om hon blev sämre i allergin. Då det i journalen bara framgick att patienten var allergisk mot penicillin och sulfa, kunde kardiologen inte se hur han rimligen skulle ha kunnat förutse att hon har en ovanlig form av överkänslighetsreaktion mot trimetoprim.

Självklar fråga

Att fråga om överkänslighet är en självklar del av anamnesupptagning vid läkemedelsförskrivning och sådana uppgifter skall noteras i journalen, framhåller Ansvarsnämnden.

Någon notering om det finns dock inte från flickans besök hos distriktsläkaren den 29 september. Det är dock visat att frågan om överkänslighet kom upp eftersom läkaren fann det motiverat att ge första dosen Selexid under övervakning, något som inte sker rutinmässigt.

Sammanfattningsvis har distriktsläkaren ordinerat penicillinpreparatet Selexid till patienten, utan att tillräckligt försäkra sig om huruvida hon eventuellt är allergisk mot det.

Att han vid tillfället inte hade tillgång till journaldatasystemet Profdoc medför inte att felet kan anses som ringa eller ursäktligt. Han får en erinran.

Då kardiologen såg varningen avseende penicillin och sulfa i patientens journal borde han ytterligare ha övervägt möjligheten av överkänslighet mot trimetoprim, eftersom rena sulfapreparat sällan ges numera. Hans ordination av Trimetoprim är dessutom inte journalförd.

Han får kritik av Ansvarsnämnden men ingen disciplinpåföljd.